МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Галузі знань: 22 «Охорона здоров'я»

Складник освіти: післядипломна освіта, спеціалізація

Спеціальність: «Фтизіатрія»

Попередня освіта: Лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного, медико-психологічного профілю; лікарі-пульмонологи та фтизіатри, які не працювали більше трьох років за цими спеціальностями

Професійна кваліфікація: лікар-спеціаліст

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ЗДМФУ
Голова Вченої ради
_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК
(протокол № 5 від « 24 » грудня 2024 р)
Програма підготовки вводиться в дію з 25.12.2024 р.
_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК
(наказ № 447 від « 25 » грудня 2024 р

Запоріжжя 2024

ПЕРЕДМОВА

Програму підготовки з підвищення кваліфікації зі спеціальності **«Фтизіатрія»** складено робочою групою, відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 р. № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» (із змінами) від 14 липня 2021 р. № 725, Наказу МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами), Наказу МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами).

Затверджено рішенням Вченої ради Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, протокол № 5 від 24.12.2024 р. Введено в дію Наказом ректора Університету № 447 від 25.12.2024 р.

Керівник робочої групи:

Ясінський Р.М. – к.мед.н., доцент, виконуючий обов'язки завідуючого кафедрою фтизіатрії і пульмонології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Робоча група:

1. **Растворов О.А.** - к.мед.н., доцент, доцент кафедри фтизіатрії і пульмонології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.
2. **Скороходова Н.О. –** доктор медичних наук, професор, професор кафедри фтизіатрії і пульмонології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.
3. **Гусарова А.Ю. -** к.мед.н, доцент, доцент кафедри фтизіатрії і пульмонології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.
4. **Рябоконь Ю. Ю.** доктор медичних наук, професор, директор навчально-наукового інституту післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Рецензії-відгуки:

1. Рябоконь О.В. – д.мед.н., професор, завідуюча кафедри інфекційних захворювань Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
2. Доценко С.Я. – д.мед.н., професор, завідуючий кафедрою внутрішніх хвороб № 3 Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

І. ВСТУП

1. Післядипломна освіта: основним завданням циклів спеціалізації, тематичного удосконалення є отримання та удосконалення професійних знань і навичок шляхом оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань, необхідністю освоєння сучасних та нових методів вирішення професійних завдань, формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок, отриманих в результаті теоретичної підготовки, необхідністю вивчення світового досвіду.

2. Попередня освіта перелік освітніх програм: лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного, медико-психологічного профілю; лікарі-пульмонологи та фтизіатри, які не працювали більше трьох років за цими спеціальностями згідно Наказу МОЗ України від 25 липня 2023 року № 1347 "Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями (із змінами).

3. Програма підготовки з підвищення кваліфікації – проходження циклу спеціалізації за спеціальністю «Фтизіатрія» проводиться за програмою підготовки затвердженою Вченою радою ЗДМФУ, та розробленими на їх основі робочими програмами та навчальними планами затвердженими на Вченій раді Навчально-наукового інституту післядипломної освіти.

4. Слухачі, які виконали навчальний план та програму спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліста із кваліфікації «Фтизіатрія».

ІІ. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Складник освіти	післядипломна освіта, спеціалізація
Спеціальність	«Фтизіатрія»
Кваліфікація	Лікар спеціаліст
Передумови вступу	На програму підготовки з підвищення кваліфікації зараховуються особи за умови: • лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного, медико-психологічного профілю; • лікарі-пульмонологи та фтизіатри, які не працювали більше трьох років за цими спеціальностями
Форма проходження	Очна та дистанційна участь в режимі реального часу
Мова (и)	Українська
Академічні права	Робота на посадах лікар-спеціаліст за спеціальністю «Фтизіатрія» у лікарняних закладах та закладах охорони здоров'я. Безперервний професійний розвиток, цикли тематичного удосконалення.
Моніторинг та оцінювання	Наказ МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами), Наказ МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами)
Обсяг програми	• 3 місяці (468 годин, 15,6 кредитів ЄКТС) лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного, медико-психологічного профілю; • 1 місяць (156 годин, 5,2 кредитів ЄКТС) лікарі-пульмонологи та фтизіатри, які не працювали більше трьох років за цими спеціальностями відповідно Відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями» (із змінами).

ІІІ. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров’я за спеціальністю «Фтизіатрія», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01. Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці. ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності. ЗК 03. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня. ЗК 04. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами. ЗК 05. Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп’ютерною технікою. ЗК 06. Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці. ЗК 07. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка). ЗК 08. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров’я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.). ЗК 09. Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності. ЗК 10. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані. ЗК 11. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень. ЗК 12. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани. ЗК 13. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами. ЗК 14. Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.
Професійні компетентності (ПК)	**ПК 1.** Здатність керуватися чинним законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, організацію фтизіатричної допомоги населенню. **ПК 2.** Здатність застосовувати знання суміжних дисциплін (основи фізіології дихання та газообміну в легенях; негазообмінні функції легень; основи патоморфології легень; основи механізму імунного та неімунного захисту дихальної системи, мікробіологію, терапію, імунологію, епідеміологію, молекулярну біологію, генетику, тощо). **ПК 3.** Здатність виконувати та інтерпретувати сучасні функціональні,

	лабораторні, радіологічні, ендоскопічні, ультразвукові та інші методи дослідження легень. **ПК 4.** Здатність застосовувати у практичній діяльності знання клініки, сучасних методів діагностики, диференційної діагностики, лікування, реабілітації та диспансеризації туберкульозу. **ПК 5.** Здатність застосовувати методи фармакотерапії, фітотерапії, фізіотерапії, лікувальної фізкультури, хірургічного лікування туберкульозу. **ПК 6.** Здатність визначати показання до стаціонарного лікування туберкульозу за клінічними, епідеміологічними показаннями. **ПК 7.** Здатність застосовувати сучасні методи профілактики, діагностики та лікування хворих на туберкульоз, надавати їм швидку і невідкладну медичну допомогу при виникненні ускладнень. **ПК 8.** Здатність здійснювати нагляд за побічними реакціями/діями протитуберкульозних лікарських засобів. **ПК 9.** Здатність вести лікарську документацію. **ПК 10.** Здатність працювати в тісному контакті з лікарями-терапевтами, сімейними лікарями, інфекціоністами та спеціалістами іншого профілю, проводити і організовувати консультації для хворих. **ПК 11.** Здатність проводити протиепідемічні заходів у осередку туберкульозної інфекції. **ПК 12.** Здатність поширювати медичні знання серед населення з профілактики туберкульозу. **ПК 13.** Здатність проводити експертизу непрацездатності при туберкульозі. **ПК 14.** Здатність організувати надання паліативної та хоспісної допомоги хворим на туберкульоз.

За результатами опанування програми з підвищення кваліфікації зі спеціальності «Фтизіатрія» лікар досягає наступних програмних результатів навчання.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Застосовувати знання загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.
ПРН 2. Оформлювати та вести належним чином лікарську документацію, заповняти, аналізувати і працювати з діючою обліковою та звітною документацією.
ПРН 3. Оцінювати епідеміологічні показники, статистику випадків туберкульозу (чутливого та лікарсько-стійкого: Риф-ТБ, МЛСТБ Пре-ШЛС ТБ, ШЛС-ТБ).
ПРН 4. Визначати групи ризику туберкульозу та патогенетичні механізми розвитку активного туберкульозу. Поняття ЛТБІ, активного туберкульозу. Сутність функціональних та морфологічних процесів, їх клінічні прояви, особливості структури клінічних форм туберкульозу у пацієнтів різних вікових груп.
ПРН 5. Використовувати деонтологічні навички з метою встановлення психологічного контакту з пацієнтом із групи ризику туберкульозу, контактної особи із хворим та хворим на туберкульоз.
ПРН 6. Проводити клінічне обстеження хворих із груп ризику та із підозрою на туберкульоз.
ПРН 7. Складати план обстеження хворого з підозрою на ЛТБІ (шкірна туберкулінова проба, тест вивільнення гамма-інтерферону), активний туберкульоз (лабораторні (GeneXpert MTB Rif тест, мазок мокротиння по Цилю-Нільсену, бактеріологічні методи,

тест медикаментозної чутливості — фенотипічний та генотипічний), функціональні, інструментальні методи обстеження, а також консультації інших спеціалістів та оцінити працездатність і показання до госпіталізації, визначати необхідність та об'єм паліативної допомоги при необхідності).
ПРН 8. Виконувати та інтерпретувати сучасні функціональні, лабораторні, радіологічні, ендоскопічні, ультразвукові та інші методи діагностики ЛТБІ та туберкульозу.
ПРН 9. Своєчасно виявляти туберкульоз та встановлювати діагноз відповідно до класифікації.
ПРН 10. Проводити диференційну діагностику туберкульозу.
ПРН 11. Організовувати та надавати швидку і невідкладну допомогу, а також планову терапевтичну допомогу хворим на туберкульоз на амбулаторному етапі лікування та в стаціонарах.
ПРН 12. Здійснювати планове комплексне лікування хворих, контроль динаміки клінічного та функціонального стану хворого в процесі лікування та вміти оцінити ефективність лікувальних заходів та проводити корекцію доз і шляхів введення ліків.
ПРН 13. Діагностувати та надавати лікарську допомогу при виникненні побічних реакцій на прийом протитуберкульозних лікарських засобів.
ПРН 14. Визначити показання до хірургічного лікування туберкульозу, плевральної пункції.
ПРН 15. Діагностувати та надавати невідкладну допомогу при виникненні ускладнень туберкульозу (спонтанному пневмотораксі, легеневій кровотечі, вираженому інтоксикаційному синдромі, ателектазі, гострій дихальній недостатності).
ПРН 16. Проводити заходи первинної і вторинної профілактики туберкульозу, санітарно-просвітницьку роботу серед населення стосовно даного захворювання.

Матриця відповідності професійних компетентностей лікаря зі спеціальності «Фтизіатрія» програмним результатам навчання

ПРН / ПК	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1		*	*			*	*	*	*		*	*	*	*	*	*
2	*			*		*	*	*	*	*					*	
3	*			*			*	*							*	
4	*			*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
5	*										*	*	*	*	*	*
6	*					*										*
7	*			*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
8	*												*			
9	*	*														
10	*					*	*		*	*	*					
11	*		*		*						*					*
12	*				*											*

13	*						*									
14	*					*	*									

IV. Перелік компонентів програми підготовки з циклу спеціалізації «Фтизіатрія»

4.1. Для лікарів, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного, медико-психологічного профілю 3 місяці (15,6 кредитів ЄКТС / 468 годин):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Теоретичні аспекти фтизіатрії. Організація виявлення та методи діагностики латентної туберкульозної інфекції та туберкульозу	2,0/60	залік
ОК 1	Клінічні форми туберкульозу легеневої, позалегеневої та змішаної локалізації. Диференційна діагностика туберкульозу.	3,0/90	залік
ОК 1	Принципи і методи лікування хворих на туберкульоз на амбулаторному та стаціонарному етапах на всіх рівнях надання медичної допомоги. Ведення побічних реакцій на протитуберкульозні засоби.	2,66/80	залік
ОК 1	Профілактика туберкульозу. Лікування ЛТБІ. Інфекційний контроль.	2,0/60	залік
ОК 1	Особливості діагностики та лікування хворих на туберкульоз із супутніми захворюваннями та станами.	2,13/64	залік
ОК 2	Ментальне здоров’я mhGAP	0,8/24	залік
ОК 3	Анатомія органів дихання	0,27/8	залік
ОК 3	Фізіологія та імунологія органів дихання	0,27/8	залік
ОК 3	Фармакологія в респіраторній медицині	0,8/24	залік
Додаткові компоненти			
ДК 1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,13/4	залік
ДК 2	Туберкульоз	0,13/4	залік

ДК 3	Запобігання насильству в сім'ї	0,13/4	залік
ДК 4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,13/4	залік
ДК 5	Медичне право	0,13/4	залік
ДК 6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівника охорони здоров'я	0,13/4	залік
ДК 7	Ділова українська мова.	0,13/4	залік
ДК 8	Медико-етичні аспекти здоров'я і хвороби. Позитивна медицина.	0,13/4	залік
ДК 9	Спілкуємось українською правильно. Ментальність і здоров'я українців.	0,13/4	залік
ДК 10	Біофізичні основи променевої діагностики.	0,13/4	залік
ДК 11	Генетика збудників респіраторних інфекцій.	0,13/4	залік
Атестація		0,2/6	іспит
Разом		**15,6/468**	

4.2. Для лікарів-пульмонологів, лікарів-фтизіатрів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю 1 місяць (5,2 кредитів ЄКТС / 156 годин):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Теоретичні аспекти фтизіатрії. Організація виявлення та методи діагностики латентної туберкульозної інфекції та туберкульозу	0,93/28	залік
ОК 2	Клінічні форми туберкульозу легеневої, позалегеневої та змішаної локалізації. Диференційна діагностика туберкульозу.	1,47/44	залік
ОК 3	Принципи і методи лікування хворих на туберкульоз на амбулаторному та стаціонарному етапах на всіх рівнях надання медичної допомоги. Ведення побічних реакцій на протитуберкульозні засоби.	0,93/28	залік
ОК 4	Профілактика туберкульозу. Лікування ЛТБІ. Інфекційний контроль.	0,60/18	залік
ОК 5	Особливості діагностики та лікування хворих на туберкульоз із супутніми захворюваннями та станами.	1,00/30	залік
Атестація		0,27/8	іспит
Разом		**5,2/156**	

V. Структурно-логічна схема

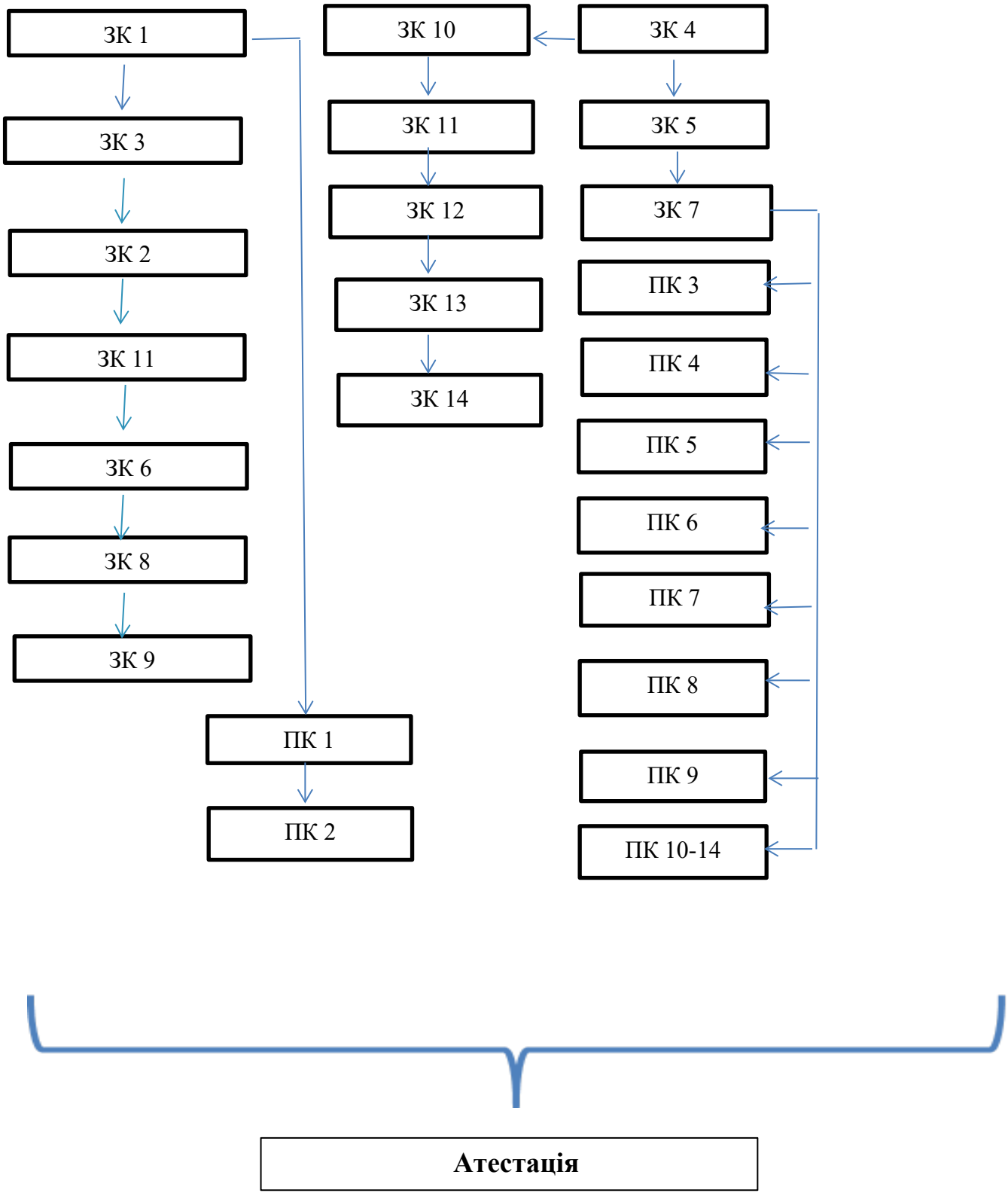

VI. Атестація

Атестація на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Фтизіатрія» підлягають особи, що пройшли цикли спеціалізації. Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліст формується закладом вищої (післядипломної) освіти.

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Фтизіатрія», допускаються слухачі які повністю виконали програму підготовки.

Допуск до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок оформлюється наказом ректора закладу вищої освіти.

Атестація лікарів включає:

- іспит з оволодіння практичними навичками;
- співбесіда.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-ти бальною (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 1–2 – «незадовільно») і вербальною («зараховано», «не зараховано») системами.

Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль, атестація.

За результатами атестації з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» комісія приймає такі рішення: присвоїти або відмовити у присвоєнні звання «лікар-спеціаліст» зі спеціальності «Фтизіатрія». За результатами позитивної атестації на підставі рішення атестаційної комісії лікарям, видається сертифікат встановленого зразка.

VII. ЛІТЕРАТУРА

1. Наказ МОЗ України від 19.01.2023 № 102 «Про затвердження стандартів медичної допомоги "Туберкульоз"».

2. Наказ МОЗ України від 25.07.2022 № 1317 «Про функціонування інформаційної системи "Моніторинг соціально значущих хвороб"».

3. Наказ МОЗ України від 16.02.2022 № 302 «Про затвердження порядку організації виявлення туберкульозу та латентної туберкульозної інфекції»

4. Наказ МОЗ України від 06.05.2021 № 882 «Про затвердження санітарно-протиепідемічних норм і правил використання ультрафіолетового бактерицидного випромінювання для знезараження повітря та дезінфекції поверхонь в приміщеннях закладів охорони здоров’я та установ/закладів соціальних послуг/соціального захисту населення»

5. Наказ МОЗ України від 09.03.2021 № 406 «Про затвердження Порядку епідеміологічного нагляду за туберкульозом та Зміни до критеріїв, за якими визначаються випадки інфекційних та паразитарних захворювань, які підлягають реєстрації»

6. Практичні аспекти внутрішньої медицини: навчальний посібник / За ред.. Г.В. Осьодло. Київ, СПД Чалчинська Н.В., 2020. Т.1 – 669 с.

7. Алгоритми ступінчастої терапії з використання парентеральних форм антимікобактеріальних препаратів у хворих на чутливий та мультирезистентний туберкульоз легень. - Методичний посібник для лікарів. - Київ, 2019. - 24 с.

8. Використання альтернативних зразків в картриджах GeneXpert MTB/RIF I GeneXpert MTB/RIF Ultra для діагностики легеневого і позалегеневого туберкульозу та туберкульозу у дорослих і дітей в Україні. - Методичні рекомендації. - Київ, 2021. - 16 с.

9. Заходи щодо попередження неефективного амбулаторного лікування хворих на туберкульоз легень. - Методичний посібник для лікарів. - Київ, 2019. - 19 с.

10. Неефективне лікування хворих на туберкульоз легень і його попередження [Текст] / Ю. І. Фещенко, В. М. Мельник, М. С. Опанасенко / Державна установа «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.

Г. Яновського Національної академії медичних наук України». - Київ : «Видавництво Ліра-К», 2019. - 246 с.

11. Негоспітальна пневмонія / Ю. І. Фещенко, О. Я. Дзюблик, Я. О. Дзюблик. Монографія. – К.: Саміт-книга, 2020. – 468 с.

12. Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антимікробна терапія та профілактика. - Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. - Київ, Національна академія медичних наук України, 2019. - 94 с.

13. Наказ МОЗ України №34 від 15.01.2014 р. «Уніфікований клінічний протокол екстреної медичної допомоги «Гостра дихальна недостатність». – К., 2014. – 18 с.

14. Порушення слуху у хворих на туберкульоз легень [Текст] / В. І. Ігнатьєва , М. І. Гуменюк, С. О. Черенько. - Київ, 2019. - 122 с.

15. Рецидиви туберкульозу: причини виникнення, шляхи попередження та раннього виявлення. - Методичний посібник для лікарів. - Київ, 2022. - 22 с.

16. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Кашель у дорослих» (Наказ МОЗ України 08.06.2015 № 327). – К. – 20 с.

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

(офіційні сайти та інформаційні портали)

1. Сайт Національного інституту фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського НАМН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ifp.kiev.ua/

2. Національний ресурсний центр з туберкульозу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://tb.ucdc.gov.ua/

3. Сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://phc.org.ua/

4. Сайт ВООЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.who.int/

5. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://rada.gov.ua/.

6. Державний експертний центр ЛЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dec.gov.ua/.

7. Державний реєстр ЛЗ (Експертний центр ЛЗ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.drlz.kiev.ua/.

8. Державний реєстр лікарських засобів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.drlz.com.ua.

9. Довідник лікарських засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.drlz.kiev.ua/.

10. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/.

11. Кабінет Міністрів України (урядовий портал) [Електронний ресурс]. –Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/.

12. Національний перелік ОЛЗ (МОЗ України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_naclist/.

13. Сайт Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками: http://www.diklz.gov.ua/control/main/uk/index.